

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. Sudár Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek, dr. Csáji László Koppány ügyvéd által képviselt alperes ellen, tartozás megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2010. július 9. napján meghozott, 29.P.21.284/2008/31. számú ítélete ellen, a felperes részéről 32. és 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a viszontkeresetet teljes terjedelmében elutasítja, kötelezi továbbá az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 8.517.808 (nyolcmillió-ötszáztizenhétezer-nyolcszáznyolc) forintot és ennek 2005. szeptember 2. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, a felperest mentesíti az első fokú perköltség viselése alól. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 1.522.140 (egymillió-ötszázhuszonkettőezer-száznegyven) forint együttes első és másodfokú részperköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a fizetési meghagyással indult ügyben előterjesztett keresetében a Ptk. 523. § (1) bekezdésére figyelemmel 10.000.000 Ft tőke és ezen összeg után 2005. január 31. napjától a kifizetés napjáig a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamata megfizetésére és perköltség viselésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperessel kölcsönszerződést nem kötött, a perbeli összeg részére nem került átadásra, az

okiratba foglalt megállapodás színelte, az a ... Rt. alapítói vagyonának rendelkezésre bocsátását, az arra adott előleg megfizetését leplezi. A későbbiekben csatolta a felperes által aláírt okiratot, miszerint a kölcsönt a felperes részére visszafizette. Előadta, hogy ez a megállapodás a felperessel létrejött jogügylet lezárását szolgálta. Az alperes leszállított viszontkeresetében a felperest 2.000.000 Ft tőke és ezen összeg után 2005. augusztus 25. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes kamata megfizetésére kérte kötelezni a felperes tartozáselismerő nyilatkozata alapján.

A felperes viszontkeresetet nem vitatta. Kétségbe vonta a perbeli kölcsön visszafizetéséről szóló, alperes által mellékelte okirat valódiságát.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, a felperest pedig 2.000.000 Ft és kamatai, valamint perköltség megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a viszontkeresetet elutasította. A bíróság a leszállított viszontkereset illetékét 10 %-ra mérsékelte, és feljogosította az alperest, hogy a feleslegesen lerótt 108.000 Ft eljárási illeték az ítélet jogerőre emelkedését követően az adóhatóságtól visszaigényelje.

Tényként állapította meg, hogy a perben nem álló F. O., S. Ág. és a felperes 2004. június 18. napján kölcsönszerződést kötöttek, amely szerint F. O. 20.000.000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek és S. Á.-nek 120 napos visszafizetési határidő megállapítása mellett. A szerződés 3. pontjában rögzítették azt is, hogy a kölcsönadó teljesítésként elfogadja, ha a felperes és S. Á, vagy az általuk megjelölt más magánszemélyek a szám alatti lakóházzal történő beépítésre alkalmas ingatlanra 20.000.000 Ft alaptőkéjű zártkörű részvénytársaságot alapítanak mint projekt céget, és az annak alapításához szükséges valamennyi cégiratot 2004. június 25. napjáig aláírják. Továbbá a megalakítandó részvénytársaságnak 87.500.000 Ft-ért meg kell szereznie a szám alatti ingatlan tulajdonát, majd ezt követően F. O. meg kívánja vásárolni a részvénytársaság részvényeinek 100 %-át. Megállapította a bíróság azt is, hogy az alperes a 2004. június 28. napján kelt „átvételi elismervény” megnevezésű okiratba foglalva kijelentette, hogy a felperestől átvett 10.000.000 Ft-ot azzal, hogy amennyiben a fenti kölcsönszerződés 3. pontjában foglaltak nem teljesülnek, vállalja ezen összeg visszafizetését a felperes részére. A ... Ingatlanfejlesztő részvénytársaság 20.000.000 Ft jegyzett tőkével 2004. július 1. napján megalakult, azonban az ingatlan finanszírozása ezt követően elakadt, ezért a 2004. július 18. napján kelt kölcsönszerződést megkötő felek azt 2005. január 31. napján megszüntették, és a kölcsönadó F. O. kijelentette, hogy a 20.000.000 Ft a részére visszafizetésre került. Ugyanezen a napon „átvételi elismervény” megjelölésű okiratban a felperes kijelentette, hogy átvett az alperestől 10.000.000 Ft-ot, így a 2004. június 28. napján átadott 10.000.000 Ft-ot az alperes maradéktalanul visszafizette, vele szemben követelése nem áll fenn.

Az ítélet szerint a felperes a 2005. augusztus 25. napján kelt „nyilatkozatában” kijelentette, hogy üzleti jutalék címén 2.000.000 Ft-ot köteles az alperesnek megfizetni 2005. szeptember 1. napjáig.

Az elsőfokú bíróság az alperes által 2004. június 28-án aláírt okiratot tartozáselismerő nyilatkozatnak minősítette, így a Ptk. 242. § (1) bekezdése

értelmében az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az abban foglalt összeggel a felperesnek nem tartozik. A bíróság ennek igazolására elfogadta az alperes által csatolt 2005. január 31. napján kelt okiratot, mivel az egyértelműen rendelkezett arról, hogy a felek között 2004. június 28. napján létrejött jogviszony az okirat aláírásával lezárásra került és az alperes a továbbiakban nem tartozik a felperesnek. Az ítélet szerint az a tény, hogy az abban szereplő 10.000.000 Ft valójában nem került átadásra az aláírással egyidejűleg, nem döntötte meg a teljes okirat bizonyító erejét, mivel a peres felek korábban számtalan esetben kötöttek olyan szerződést, amelynek nem minden rendelkezése tükrözte teljes egészében a valódi akaratukat. Az okiratot az igazságügyi írásszakértői vélemény és a meghallgatott okirati tanúk vallomása alapján a bíróság aggálytalannak ítélte. Ezért azt mint a Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratot ítélezése alapjául elfogadta. Kiemelte, hogy ugyanezen a napon került lezárásra a F. O-val kötött ...-ijogügylet is.

A felperes a viszontkeresetben foglalt tőkekövetelést elismerte, ezért a bíróság marasztalta a viszontkereset tőkeösszegében, míg kamat kérdésében a viszontkeresettől eltérően, 2005. szeptember 2-től kötelezte kamat fizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a viszontkeresetet alaptalannak ítélete a bíróság.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezéssel élt, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereseti kérelmével egyező döntés meghozatalát kérte. Fellebbezése indokául előadta, hogy az alperes hitelt érdemlően nem bizonyította, hogy a perbeli összeggel nem tartozik. Rámutatott, hogy az első fokú eljárásban az alperes először azt állította, hogy a 2004. június 28-án kelt átvételi elismervény hamisítvány, az fénymásolóval montírozott, azonban az eljárásban bizonyítást nyert, hogy ezen okirat eredeti, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat. Felhívta a figyelmet, hogy az alperes ezen állítását követően a sérelmezett okirattal tartalmában teljesen megegyező, újabb átvételi elismervényt csatolt, amellyel megcáfolta a felperes által benyújtott irathoz fűzött állításait. Az alperes a 2009. május 15-én csatolt okirattal pedig azt kívánta bizonyítani, hogy tartozását visszafizette. A felperes továbbra is állította, hogy ilyen tartalmú okiratot nem írt alá, és a perbeli 10.000.000 Ft-ot az alperes nem fizette vissza. Ismételten hivatkozott arra, hogy az okiraton az aláírása fölötti személyi igazolványszám nem azonos a valódi, az átvételi elismervény második sorában szereplő érvényes személyi igazolványszámával. Mindebből szerinte az következik, hogy az aláírás fölötti szöveg nem az ő nyilatkozatát tartalmazza, tehát az okirat hamisított. A felperes támadta a tanúk vallomásának értékelését is. A viszontkereset tekintetében az ítéletet iratellenesnek minősítette, ugyanis ő kizárólag egyezségkötés keretében lett volna hajlandó beszámítani az alperes állal követelt 2.000.000 Ft-ot. Előadása szerint e tartozását már korábban rendezte, ennek igazolására csatolt egy letéti szerződést, illetve ehhez kapcsolódó okiratba foglalt nyilatkozatokat.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével, részben tévesen állapította meg, ezáltal a felperesi kereset tárgyában hozott érdemi döntése és annak indokolása részben megalapozatlan. Az ítélet indokolásából kitűnően a bíróság az alperes által csatolt 2005. január 31. napján kelt okirat tartalmát a tekintetben fogadta el valósnak, hogy a felperesnek a továbbiakban az alperessel szemben semmiféle követelése nem áll fenn. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - reformatorius jogkörében eljárva a Pp. 206. § (1) bekezdésére, és a Legfelsőbb Bíróság BH 2006.1526. számú döntésében foglalt iránymutatásra is figyelemmel - részben felülbírált, és arra a megállapításra jutott, hogy az alperes által csatolt 2005. január 31. napján kelt okirat hamisított.

A perbeli okirat alakilag teljes bizonyító erejű magánokiratként jelenik meg.

A Pp. 197. § (2) bekezdése kimondja: ha a magánokiraton levő aláírás valódisága nem vitás, vagy bizonyított, illetve legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírás ellenőrzésének eredményéből más nem következik, az aláírást megelőző szöveget - elektronikus okirat esetén az aláírt adatokat - az ellenkező bizonyításáig meg nem hamisítottak kell tekinteni, kivéve, ha az okirat rendellenességei vagy hiánya ezt a vélelmet megdöntik.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a 2005. január 31. napján kelt „átvételi elismervényt” tartalmazó okiratnak olyan rendellenessége van, amely a meg nem hamisítottság vélelmét megdönti. Az írásszakértői vélemény szerint az okirat jobb alsó sarkában elhelyezett olvashatatlan aláírás felperestől származik, továbbá az alatta levő bejegyzés is. A szakértő nyilatkozott arról, hogy nem lehet kizárni az átvételi elismervény kivitelezésével kapcsolatban egy másik okiratban található valódi aláírás felhasználási lehetőségét sem. Az okirat szövegezéséből megállapítható, hogy a nyilatkozatot elkészítő személy részére rendelkezésre állt a felperes érvényes személyi igazolványának száma, ugyanis azt a nyilatkozat szövege helyesen tartalmazza. Ezzel ellentétben az aláírás alatt található személyi igazolványszám az okirat aláírását megelőzően már több mint egy évvel, 2004. január 20-án bevont felperesi személyi igazolvány számával egyező. A per adatai alapján ennek egyéb észszerű magyarázata azon kívül nem adható, hogy a nyilatkozat egy korábbi, az alperes által aláírt és az akkor érvényes személyi igazolványának számával ellátott ívre került elhelyezésre. Erre enged következtetést az a körülmény is, hogy a nyilatkozatot nem teljes íves A/4 méretű lap, hanem egy ilyen ív töredéke hordozza. Az említett rendellenesség megdönti a Pp. 197. § (1) bekezdésében foglalt vélelmet, ezért az okirat sem a kölcsön visszafizetésének, sem pedig annak bizonyítására nem alkalmas, hogy a felperesnek az alperessel szemben semmiféle követelése nem áll fenn.

A másodfokú bíróság külön nem vizsgálta, hogy az okiratot a tanúk milyen körülmények között írták alá, mivel a fent kifejtettek miatt ennek a perben nincs jelentősége.

Téves az alperesnek az az álláspontja is, hogy 2005. augusztus 25., illetve 30. napján a felperes részéről azért került sor tartozáselismerő nyilatkozat kiállítására, mert az alperesnek ezen időpontban - figyelemmel a 2005. január 31-i okiratra - a felperes felé tartozása nem állt fenn. A felperes, illetve az alperes által külön-külön tett tartozáselismerő nyilatkozatok megtétele nem jelenti azt, hogy a későbbiekben a felek egymás között a tartozásukat beszámítás útján ne rendezhetnék.

Mind a felperes, mind az alperes is okiratot csatolt a vonatkozásban, hogy az alperes a felperestől 10.000.000 Ft kölcsönt átvett, ezért a másodfokú bíróság ezen okiratokra figyelemmel az alperest 10.000.000 Ft tőke, és a felek által hivatkozott jogügyletnek a jelen perben nem álló személyekkel történő lezárásának időpontjára figyelemmel 2005. január 31. napjától számított kamata megfizetésére kötelezte az alperest a Ptk. 523. § (1) bekezdése és a Ptk. 526. § (2) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást az alperes viszontkeresete tárgyában. A felperes a tárgyalás berekesztését megelőzően ismételt bírói kérdésre úgy nyilatkozott, hogy a felperes az alperes követelését nem vitatja, bizonyítási indítványa nincs (31. sz. jegyzőkönyv 2. oldal).

A másodfokú bíróság a felperest terhelő fizetési kötelezettséget az alperesi kötelezettséggel szemben a Ptk. 296. §-a alapján beszámította. A felperes tartozását a Ptk. 293. §-ának alkalmazásával elsődlegesen a 2005. január 31. napjától 2005. szeptember 1. napjáig terjedő időszakra a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamattal számolta el, amelynek összege 517.808 Ft. Ennek figyelembevételével a tőke törlesztésre 1.482.192 Ft került elszámolásra, így az alperes 8.517.808 Ft és kamatai megfizetésére köteles a felperes részére. Mivel az alperesi követelés beszámításra került, így az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része szerinti 2.000.000 Ft-ot és járulékait a felperesnek külön megfizetnie nem kell.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pervesztesség-pernyertesség arányában határozott az első- és másodfokú perköltség viselése tárgyában, melyet a felperes által lerótt eljárási illeték, valamint az ügyvédi munkadíjról szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapított meg.

Budapest, 2011. április 28.

Dr. Németh László s. k. a tanács elnöke Dr. Molnár Ágnes s. k. előadó bíró Dr.
Merőtey Anikó s. k. bíró